

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

1/2019

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Kopš Padomes 2018. gada decembra lēmuma pārtraukt neto aktīvu iegādes saņemtā informācija joprojām nebija tik pārliecinoša, kā gaidīts, un to noteica vājāks ārējais pieprasījums un daži konkrētām valstīm un sektoriem raksturīgi faktori. Īpaši ekonomisko noskaņojumu negatīvi ietekmē ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītā nenoteiktība un protekcionisma draudi.

Vienlaikus veicinoši finansēšanas nosacījumi, labvēlīga darba tirgus dinamika un darba samaksas kāpums turpina nostiprināt euro zonas izaugsmi un pakāpeniski augošo inflācijas spiedienu. Tautsaimniecības izaugsmes pamattempis apstiprina ECB Padomes pārliecību, ka vidējā termiņā turpināsies ilgtspējīga inflācijas tuvošanās līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Tomēr joprojām būtiski nepieciešams nozīmīgs monetārās politikas stimuls, lai veicinātu turpmāko iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. To nodrošinās Padomes perspektīvas norāde attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm, ko vēl vairāk stiprinās būtiskā iegādāto aktīvu apjoma atkārtota ieguldīšana. Padome apstiprināja, ka tā ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu, ka inflācija turpina noturīgi virzīties uz Padomes noteikto inflācijas mērķi.

Pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps neseno palēninājies saistībā ar ģeopolitisko nenoteiktību un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamību. Saglabājoties būtiskiem lejupvērstiem riskiem saistībā ar neatrisinātiem tirdzniecības strīdiem un palēninoties jauno tirgus ekonomikas valstu tautsaimniecības izaugsmei, pasaules tirdzniecības izaugsme 2018. gada beigās samazinājās. Lai gan finanšu nosacījumi ir kopumā labvēlīgi, pasaules tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanās izraisījusi akciju tirgus svārstīgumu. Ņemot vērā izaugsmes tempa palēnināšanos, Ķīna pastiprinājusi stimulējošas monetārās politikas nostāju.

Samazinoties globālajām bezriskā procentu likmēm un euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmju starpībām saglabājoties stabilām, euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes nedaudz saruka. Neraugoties uz periodā vēroto pastiprināto svārstīgumu, kapitāla vērtspapīru cenas euro zonā kopumā saglabājās nemainīgas. Arī uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības paaugstinājās vien nedaudz. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē pazeminājās.

Pēc 0.4% kāpuma divos iepriekšējos ceturkšņos euro zonas reālais IKP 2018. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.2%. Saņemtie dati bijuši vājāki, nekā gaidīts, saistībā ar ārējā pieprasījuma kāpuma palēnināšanos, ko veicināja daži konkrētām valstīm un sektoriem raksturīgi faktori. Lai gan paredzams, ka dažu faktoru ietekme vājināsies, iespējams, ka tuvāka termiņa izaugsmes temps būs vājāks, nekā iepriekš gaidīts. Nākotnē gaidāms, ka euro

zonas tautsaimniecības izaugsmi vēl arvien veicinās labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, zemākas enerģijas cenas, kā arī tālāks, lai gan nedaudz lēnāks, globālās aktivitātes pieaugums.

Euro zonas valstu SPCI gada inflācija 2018. gada decembrī pazeminājās līdz 1.6% (novembrī – 1.9%), galvenokārt atspoguļojot zemāku enerģijas cenu inflāciju. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija nākamajos mēnešos turpinās samazināties. Pamatinflācijas rādītāji joprojām kopumā ir nelieli, bet darbaspēka izmaksu spiediens turpina pastiprināties un paplašināties, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis un arvien ierobežotāks darbaspēka piedāvājums. Nākotnē gaidāms, ka pamatinflācija vidējā termiņā palielināsies, un to veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme un straujāks darba samaksas kāpums.

Pastāvošās ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītās nenoteiktības un protekcionisma draudu, jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamības un finanšu tirgu svārstīguma ietekmē euro zonas izaugsmes perspektīvas riski kopumā pavērsušies uz leju.

Monetārā analīze liecina, ka plašās naudas (M3) pieaugums 2018. gada novembrī samazinājās līdz 3.7% (oktobrī – 3.9%). M3 kāpumu joprojām veicina jaunu banku kredītu izsniegšana. Šaurās naudas rādītājs M1 joprojām bija galvenais plašās naudas pieaugumu noteicošais faktors. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps 2018. gada novembrī bija 4.0% (oktobrī – 3.9%), bet mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps kopumā nemainījās (3.3%). Euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2018. gada 4. ceturkšņa apsekojuma rezultāti liecina, ka banku kredītu nosacījumi pēc neto izteiksmē mazāk stingru kredītu standartu piemērošanas perioda kopumā saglabājušies labvēlīgi un pieprasījums pēc banku aizdevumiem turpina palielināties, veicinot aizdevumu atlikuma pieaugumu.

Tautsaimniecības analīzes rezultāti un monetārās analīzes sniegtie signāli apstiprināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot stimulējošas monetārās politikas pasākumus, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Pamatojoties uz šo novērtējumu, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka tās saglabāsies tagadējā līmenī vismaz līdz 2019. gada vasaras beigām un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka Eurosistēma turpinās pilnībā atkārtoti ieguldīt aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas ilgāku laiku pēc tam, kad tā būs sākusi paaugstināt galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjomu.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 23. janvārī.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BQ-19-001-LV-N (interneta versija)